

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2010. évi április hó 16. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt **I.rendű vádlottás 4 társa** ellen indult büntetőügyben a Somogy Megyei Bíróság B.509/2008/40. számú ítéletének I.rendű és II.rendű vádlottakra vonatkozó részét az alábbiak szerint változtatja meg:

- II.rendű vádlotthelyesen különös visszaesőként elítélt;
- II.rendű vádlottesetében a Nagyatádi Városi Bíróság B.91/2005/11. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadságot megszünteti;
- a bűnjelként lefoglalt és a Nagyatádi Rendőrkapitányságon 388/2007. tételszám alatt kezelt 1., 2., 3., 8., 10., és 11. sorszám alatti lécdarabokat elkobozza; a megsemmisíteni rendelt bűnjelek lefoglalását megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen I.rendű vádlottás védője, valamint II.rendű vádlott és védője a súlyosabban minősülő testi épség elleni cselekmény vonatkozásában felmentés, illetve a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, II.rendű vádlottkülönös visszaesői minőségének megállapítására, valamint a korábbi ügyében engedélyezett feltételes szabadság megszüntetésére, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.349.§ (1) bekezdésében írt korlátok között - a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

I.rendű vádlottat az elsőfokú bíróság ítéletében felsorolt elítélésein túlmenően a Nagyatádi Városi Bíróság az 5.B.63/2008/30. számú - a Somogy Megyei Bíróság 2.Bf.257/2009/3. számú határozatával 2009. szeptember 8-án jogerőre emelkedett - ítéletével lopás vétsége és magánokirat-hamisítás vétsége miatt 8 hónap - egy évi próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte.

(I.rendű vádlotterkölcsei bizonyítványa a másodfokú bírósági iratok 2. sorszáma alatt.)

A II.rendű vádlottesetében a Nagyatádi Városi Bíróság 5.B.91/2005/11. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság nem telt el eredményesen, az helyesen 2008. augusztus 11-én járt volna le.

A sértett1, sértett2, sértett3 és sértett4 sértetteknek az italboltban megkezdett bántalmazása - lökdösése, rángatása, ütlegelése - folyamatosan, megszakítás nélkül folytatódott az utcán, a kocsmá közvetlen közelében egészen addig, amíg a sértettek a földre, árokba nem kerültek. Az eseményeknek mindvégig tanúi voltak az italboltban tartózkodó, majd onnan a verekedés hatására a vádlottakkal és a sértettekkel közel egy időben távozó személyek.

*(Többek között a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv a nyomozati iratok I. kötet 19-25. oldalain, **sértett3** sértett tanúvallomása, továbbá **tanú1** és **tanú2** tanúvallomása a nyomozati iratok I. kötet 161., illetve II. kötet 116. és 146. oldalain.)*

A sértett1 nem, míg **sértett2** elkésetten, 2008. február 4-én terjesztette elő magánindítványát.

(Nyomozati iratok I. kötet 135. és 213. oldalain.)

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a vádlottak védekezésével szemben álló részében is a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, melynek során felderítette és megvizsgálta azokat a személyi és tárgyi bizonyítékokat, amelyek a tényállás megfelelő felderítéséhez szükségesek voltak.

Helyesen ismerte fel, hogy a tényállás megállapítását jelentősen befolyásolta a vádlottak vallomás-megtagadása, a rendelkezésre álló bizonyítékok szűk köre, és azok megbízhatatlansága. Utóbbi két tényező arra volt visszavezethető, hogy az eseményeknél jelen lévő személyek többsége nem a teljes eseménysort, hanem annak csak valamely mozzanatát észlelte, illetve több tanú itt is volt, valamint az eljárás kezdeti szakaszában a tanúk, valamint a sértettek kihallgatását a nyomozó hatóság elnagyoltan hajtotta végre. A tanúk egy részénél érzékelhető volt, hogy nem kívánták feltárni a vádlottak közreműködésének részleteit, a vádlottakhoz fűződő hozzátartozói kapcsolataikra tekintettel.

A fenti sajátosságok alapján az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a sértettek bántalmazásának valamennyi mozzanatát felderíteni, illetve vádlottak szerint elkülöníteni nem lehet. Ezért csak olyan részletességgel rögzítette a történeteket, amelyek vonatkozásában a rendelkezésre álló adatok határozott és kétséget kizáró bizonyosságon nyugvó ténymegállapításokat tettek lehetővé.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a tényállás rögzítésének ismertetett módja nem sérelmezhető, ez nem teszi az ítéletet megalapozatlanná; arra is figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság jogi következtetéseit is ezekre a ténymegállapításokra alapította, azokon nem terjeszkedett túl.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az nem volt kétséges, hogy a sértettek sérüléseiket a vádbeli helyen és időben szenvedték el, bántalmazásukra az elsőfokú ítéletben írt eszközökkel és módon került sor. Ezeket a körülményeket megnyugtató módon bizonyították a helyszíni szemlékről és lefoglalásról készült jegyzőkönyvek adatai, az orvosi dokumentumok és az orvosszakértői vélemény, valamint a sértetteknek ebben a vonatkozásban egyező és következetes vallomása. Bár a bántalmazás részleteinek vádlottankénti elkülönítésére nem volt mód, az nem volt kétséges, hogy a bántalmazásban - mind az italboltban, mind az utcán - I.rendű és II.rendű vádlottis részt vett, illetve valamennyi sértett bántalmazásában egyaránt közreműködtek.

A fenti körülményeket a négy sértett következetes vallomásán túlmenően megerősítette **tanú3**, **tanú4**, **tanú1** és **tanú2** tanúk előadása is.

A II.rendű vádlott védőjének érvelésére figyelemmel azt szükséges hangsúlyozni, hogy **tanú1** tanúvallomásában - ugyan névtévesztéssel -, de beazonosíthatóan a II.rendű vádlotról beszélt, mint a bántalmazásban közreműködő személyről. Ezen túlmenően a sértettek is mindvégig következetesen állították, hogy a vádlottak - az eljárást megszüntető rendelkezéssel érintett IV.r. vádlott kivételével - valamennyien részt vettek bántalmazásukban.

Az a körülmény, hogy IV.r. vádlott közreműködését a sértettek mindvégig tagadták, rá terhelő vallomást nem tettek, ugyancsak a vallomásaik megbízhatóságára utalt.

Az érintett személyek első kihallgatásának hiányosságai, illetve a büntetőeljárás megindítását, valamint a vádemelést eredményező bűncselekményeknek az eljárás nyomozati, majd ügyészi szakaszában történő mikénti minősítése nem róhatók fel az - azokat egyébként észlelő és kiküszöbölésükre törekvő - elsőfokú bíróságnak.

Miután az elsőfokú bíróság a fenti bizonyítékoknak a logika szabályaival összhangban álló mérlegelésével, kellő részletességgel adott számot ténymegállapításairól: a megalapozott tényállás a másodfokú eljárásban eredménnyel nem volt támadható.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás a Be.352.§ (2) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban is.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett I.rendű és II.rendű vádlottbüntetőjogi felelősségére, és cselekményeik minősítése is megfelel az anyagi jogszabályoknak.

A részbeni felmentést célzó fellebbezések tehát nem voltak megalapozottak.

A jogi értékelés körében mindenek előtt arra szükséges utalni, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a Btk.2.§-ában foglaltakkal, illetve az e körben kialakult ítélkezési gyakorlattal ellentétesen a vádlottak cselekményeit részben az elkövetéskor (a minősítő tevékenység vonatkozásában), részben az elbíráláskor (II.rendű vádlott feltételes szabadsága megszüntetésének mellőzése) hatályos büntető törvény szerint bírálta el. Az e körben érvényesülő következetes bírói gyakorlat szerint nincs arra lehetőség, hogy egy vádlott vonatkozásában együttesen történjen az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvények alkalmazása *(BH 1994. 117.számú eseti döntés)*.

A másodfokú bíróság megítélése szerint mindössze II.rendű vádlott esetében lett volna felvethető az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezéseinek figyelembevétele, mivel az elsőfokú ítélet meghozatalakor a hatályos rendelkezések enyhébb elbírálást tettek volna lehetővé.

A Btk.48.§ (4) bekezdésének 2009. augusztus 9. napjától hatályos szövege ugyanis nem tette lehetővé II.rendű vádlottvonatkozásában a Nagyatádi Városi Bíróság 5.B.91/2005/11. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság megszüntetését. A fenti törvényhelyet időközben, az első- és a másodfokú bíróság eljárása között, 2010. január 13-án hatályba lépő 2009. évi CXXXVI. törvény 22.§-a megváltoztatta, és újra kötelezővé tette a feltételes szabadság megszüntetését azzal szemben, aki az újabb bűncselekményt a korábbi feltételes szabadság próbaideje alatt követte el. Miután az elbíráláskor hatályos Btk. most már egyik vádlott vonatkozásában sem teszi lehetővé az enyhébb elbírálást, ezért a másodfokú bíróság a Btk.2.§-ában

megfogalmazott jogelvnek megfelelően mindkét fellebbezéssel érintett vádlott esetében az elkövetéskori törvényt alkalmazta.

Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a Btk.170.§ (5) bekezdés I. fordulata szerint minősülő ún. életveszélyt okozó testi sértés büntette vonatkozásában az eredményre a fellebbezéssel érintett I.rendű, illetve II.rendű vádlottbűnössége gondatlanság formájában terjed ki. Tévedett azonban, amikor ezt a gondatlanság súlyosabb fokával (tudatos gondatlanság, luxoria) azonosította. Ezzel összefüggésben indokolási kötelezettségének sem tett eleget, amikor nem határozta meg azt a körülményt, amelyben bizakodva a vádlottak az eredmény elmaradásában könnyelműen bíztak. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint ilyen ok megjelölése, megléte nélkül a bizalom mindössze a szerencsés véletlenre vonatkozhat; ez azonban nem gondatlanságként, hanem az eredménybe való belenyugvásként, következőképpen eshetőleges szándékként értékelendő.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az ügyben nem merült fel olyan körülmény, amelyben a vádlottak - mint az eredményt megghiúsító okban - alappal bizakodhattak volna, azonban mindkettőjük vonatkozásában mégis csak a gondatlanság, annak enyhébb foka, a hanyagság volt megállapítható. Azért nem látták előre azt, hogy **sértett4** - a több személy általi, részben eszközökkel történő bántalmazás során - akár életveszélyes sérülést is szenvedhet, mert a tőlük elvárható körütekintést és figyelmet elmulasztották.

Nem tévedett az első fokú bíróság az elkövetői alakzat meghatározása során sem. A testi sértést megvalósító cselekményeket a törvény ún. nyitott törvényi tényállás keretében szabályozza, nem határozza meg közelebbről az elkövetési magatartásokat. Az ilyen bűncselekménynek ezért mindazok társtettesei lesznek, akik úgy vesznek részt az eredményt előidéző magatartás tanúsításában, hogy tudatuk átfogja a törvényi tényállásban megjelölt eredmény bekövetkezésének lehetőségét, illetve azért nem fogja azt át, mert a tőlük elvárható körütekintést, figyelmet elmulasztották.

Bár nem az ún. életveszélyt okozó, hanem annál enyhébben minősülő súlyos testi sértésre vonatkozó eseti döntésekben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat szerint nem kizárt súlyos testi sértés büntette miatt a büntetőjogi felelősség megállapítása annak a vádlottnak a terhére, aki társaival szándékegységben és testi sértés okozására irányuló szándékkal bántalmazta a sértettet, de nem állapítható meg, hogy melyikük okozta a nyolc napon túl gyógyuló sérülést. Ha több elkövető testi sértés okozására irányuló szándékkal bántalmazta a sértettet, társtettség folytán az az elkövető is súlyos testi sértés miatt tartozik büntetőjogi felelősséggel, aki saját tevékenységével csupán nyolc napon belül gyógyuló sérülést okozott (*BH 1981.258., BH 1993.3., BH 1996.133.*).

A vádlottak már bent a szórakozóhelyen, illetve ezt követően a kifelé való lökdösődés, ütlegetés során, valamint az italbolt előtt az utcán zajló események során is cselekményüket testi épség sértésére irányuló egyenes szándékkal

valósították meg. Ez a következtetés a vádlottak által használt eszközökből, valamint az okozott sérülésekből nyilvánvaló volt. Az sem volt kétséges, hogy a vádlottak tudtak egymás tevékenységéről, hisz az eseménysor alatt mindvégig jelen voltak. Így tudatuknak - kellő körültekintés, figyelem mellett - át kellett volna fognia **sértett4** vonatkozásában akár az életveszélyes sérülés bekövetkezésének lehetőségét is.

A vegyes bűnösség ellenére nem kifogásolható a társtettesi alakzat vádlottak terhére történő megállapítása sem. Erre az ítélezési gyakorlat lehetőséget biztosít akkor, amikor mindegyik vádlottnál külön-külön egymástól függetlenül is megállapítható a szándékos elkövetési magatartás, az eredmény vonatkozásában pedig a gondatlanság. A szóban forgó ügyben a fenti körülmények maradéktalanul fennálltak (*BH 1988.212., BH 1989.41., BH 2003.271.*).

Hasonlóképpen nem kifogásolható a büntetőjogi felelősség megállapítása a garázdaság csoportos alakzatában sem. Kétségtelen tény, hogy a köznyugalom elleni bűncselekmény mellett egy súlyosabb, kettőtől nyolc évig terjedő büntetéssel fenyegetett testi sértés is megvalósult, azonban a csoportosan elkövetett garázdaság feltételei a súlyosabb cselekményt leszámítva is fennállnak. A garázdaságnak más személyek voltak a sértettjei, mint az életveszélyes kimenetelű testi sértésnek, hiszen a ténylegesen életveszélyes következményt elszenvedő **sértett4**en túlmenően további személyek (**sértett1** és **sértett2**) is sérülést szenvedtek. A minősítésnek ugyanez az elve érvényesült a vádlottak terhére értékelt súlyos testi sértés vonatkozásában is.

Az ugyancsak több eseti döntésben közzétett ítélezési gyakorlat szerint a garázdaság büntettét, valamint az életveszélyt okozó, illetve súlyos testi sértés büntettét bűnhalmazatban kell megállapítani, ha az említett bűncselekmények mind a sértetteket érintően, mind időbelileg, helyileg és térbelileg elkülönülnek, és nem alaki, hanem valóságos anyagi halmazatot alkotnak. A garázdaság kiegészítő (szubszidiárius) jellege tehát nem érvényesül anyagi halmazat esetén (*BH 1984.171., BH 1988.302., BH 1995.5. és BH 1990.7.*).

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság csak részben tárta fel helyesen, ezért szükségessé vált azok ismételt áttekintése.

Amint arra a fellebbviteli főügyészség átiratában helytállóan utalt, II.rendűvádlott helyesen különös visszaeső, miután a korábbi visszaesést megalapozó elítélésére is ugyanolyan cselekmény, testi sértés miatt került sor. A következetes ítélezési gyakorlat szerint a különböző eredménnyel járó, szándékos testi sértést kimerítő cselekmények a visszaesés szempontjából azonos bűncselekményeknek minősülnek, hiszen azonos törvényi tényállásba ütköznek. Annak nincs jelentősége, hogy a bűncselekmény privilegizált, alap vagy minősített esetét valósítják meg. A korábban testi sértés miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt II.rendű

vádлоттеhát a Btk.137.§ 15. pontja szerinti különös visszaeső, mellyel az elsőfokú bíróság ítéletét helyesbíteni kellett.

Az irányadó büntetési tételkeret I.rendű vádlottesetében a Btk.85.§ (3) bekezdésére figyelemmel kettőtől tizenkét évig, II.rendű vádlott esetében - részben a Btk.85.§ (3) bekezdése, részben a Btk.97.§ (1) bekezdése alapján - ugyancsak kettőtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés volt.

Az I.rendű vádlottesetében súlyosító körülmény volt kezdeményező szerepe, a kettőt meghaladó halmazat ténye, valamint hogy visszaesőnek nem minősülő, részben különös bűnismétlő. Enyhítő körülményként kellett értékelni az időmúlás tényét, a kiskorú gyermek eltartásáról való gondoskodást, az eredmény tekintetében fennálló gondatlanságot, annak is az enyhébb fokát, valamint a legsúlyosabb cselekmény esetében az életveszély közvetett jellegét.

A II.rendű vádlottterhére értékelhető volt a kettőt meghaladó halmazat, a különös visszaesést megalapozó elítéltetésén túlmenő többszöri büntetettsége, illetve a bűncselekmény feltételes szabadság, valamint felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetése. További súlyosító körülmény, hogy cselekményei két körülménynél fogva is a felemelt büntetési tétel hatálya alá estek. Esetében is enyhítő körülmény volt az időmúlás ténye, az eredmény tekintetében fennálló enyhébb fokú gondatlanság és a legsúlyosabb cselekmény esetében az életveszély közvetett jellege.

A fenti bűnösségi körülményeket, a büntetési tételkeretet és a vádlottak előéletét szem előtt tartva a kiszabott büntetések eltúlzottan szigorúnak egyik vádlott esetében sem tekinthetők. Mindketten több alkalommal, köztük garázdaság, testi sértés, tehát erőszakos bűncselekmények miatt voltak büntetve. Ezeknek a körülményeknek döntő jelentőséget kellett tulajdonítani a büntetés kiszabása során is. A törvényi minimumot mindössze pár hónappal meghaladó, a középértéket meg sem közelítő szabadságvesztés további enyhítése ezért nem kerülhetett szóba.

A II.rendű vádlottcselekményét a Nagyatádi Városi Bíróság 5.B.91/2005/11. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság tartama alatt valósította meg, ezért a másodfokú bíróság a Btk.48.§ (4) bekezdése alapján a feltételes szabadság megszüntetéséről határozott.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a bűncselekmények elkövetéséhez eszközül használt lécdarabok (bűnjeljegyzék 1., 2., 3., 8., 10., 11. szám alatti bűnjelek) vonatkozásában elmulasztotta az elkobzás alkalmazását. Ezt a mulasztást pótolva a másodfokú bíróság a Btk.77.§ (1) bekezdésének a) pontja alapján a lécdarabok elkobzásáról rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a megsemmisíteni rendelt bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről, ezért erről a másodfokú bíróság a Be.155.§ (1) alapján pótlólag határozott.

Mindezeket figyelembe véve a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a II.rendű vádlottelőéletét, a korábbi feltételes szabadságának megszüntetését, valamint a bűnjeleket érintő részében a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2010. április 16.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Halász Etelka s.k. előadó bíró, Dr.Túri Tamás s.k. bíró

A Somogy Megyei Bíróság B.509/2008/40. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.4/2010/6. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2010. évi április hó 16. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke